

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2018. gada 19. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Jurisdikcija, nolēmumu atzišana un izpilde laulības lietās un lietās par vecāku atbildību – Starptautiskā bērnu nolaupīšana – Regula (EK) Nr. 2201/2003 – 11. pants – Pieteikums par atpakaļatdošanu – 1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencija – Pieteikums par izpildes pasludināšanu – Pārsūdzība – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 47. pants – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību – Pārsūdzības termiņš – Izpildes rīkojums – Izpilde pirms izsniegšanas

Apvienotās lietas C-325/18 PPU un C-375/18 PPU

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Court of Appeal* (Apelācijas tiesa, Īrija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2018. gada 17. maijā (C-325/18 PPU) un 2018. gada 7. jūnijā (C-375/18 PPU) un kas Tiesā reģistrēti 2018. gada 17. maijā un 2018. gada 7. jūnijā, tiesvedībās

Hampshire County Council

pret

C.E.,

N.E.,

piedaloties:

Child and Family Agency,

Attorney General.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], tiesneši K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents) un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerālvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāre: L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

* Tiesvedības valoda – angļu.

ņemot vērā iesniedzējtiesas saskaņā ar Tiesas Reglamenta 107. pantu 2018. gada 17. maijā (C-325/18 PPU) un 2018. gada 7. jūnijā (C-375/18 PPU) pieņemtos un Tiesā attiecīgi 2018. gada 17. maijā un 2018. gada 7. jūnijā reģistrētos pieteikumus par steidzamības tiesvedības piemērošanu lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu,

ņemot vērā pirmās palātas 2018. gada 11. jūnija lēmumu apmierināt šos pieteikumus,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 13. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Hampshire County Council* vārdā – *D. Day, barrister*, ko pilnvarojusi *V. Pearce, solicitor*,
- N.E. un C. E. vārdā – *N. Jackson, SC, B. Shipsey, SC, B. McKeever, BL*, kā arī *K. Smyth, solicitor*,
- *Attorney General* vārdā – *M. Browne* un *J. McCann*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kam palīdz *A. Finn, BL*, un *G. Durcan, SC*,
- Īrijas vārdā – *J. McCann*, pārstāve, kurai palīdz *G. Durcan, SC*, un *A. Finn, BL*,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *R. Fadoju* un *C. Brodie*, pārstāves, kurām palīdz *E. Devereux, QC*,
- Čehijas Republikas valdības vārdā – *J. Vlácil*, pārstāvis,
- Polijas valdības vārdā – *M. Nowak*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Wilderspin*, pārstāvis,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2018. gada 7. augusta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu, kā arī Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV 2003, L 338, 1. lpp.) 11. pantu un 33. panta 5. punktu.
- 2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar strīdu starp *Hampshire County Council* (Hempšīras grāfistes padome, turpmāk tekstā – “HCC”), no vienas puses, un C. E. un N. E., no otras puses (turpmāk tekstā – “attiecīgie vecāki”), jautājumā par triju nepilngadīgu bērnu (turpmāk tekstā – “trīs bērni”) atgriešanu Apvienotajā Karalistē, kurus viņu attiecīgie vecāki aizveda uz Īriju, lai izvairītos no šo bērnu nodošanas aizbildnībā, un par pieteikumu par darbību pagaidu apturēšanu, ko šie vecāki ir iesnieguši Īrijā, lai Apvienotajā Karalistē pārtrauktu tiesvedību par jaunākā no šiem trim bērniem un vajadzības gadījumā arī par pārējo bērnu adopciju.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

3 Hāgā 1980. gada 25. oktobrī noslēgtās Konvencijas par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk tekstā – “1980. gada Hāgas konvencija”) mērķis, kā izriet no tās preambulas, tostarp ir starptautiski aizsargāt bērnus no nelabvēlīgās ietekmes, ko radījusi viņu nelikumīga aizvešana vai aizturēšana, un izstrādāt rīcību procedūru, kas nodrošinātu tūlītēju atgriešanos viņu pastāvīgās dzīvesvietas valstī. Šī konvencija stājās spēkā 1983. gada 1. decembrī, un visas Eiropas Savienības dalībvalstis ir šīs konvencijas līgumslēdzējas puses.

4 1980. gada Hāgas konvencijas 1. pantā ir paredzēts:

“Minētās Konvencijas mērķi ir –

- a) nodrošināt bērnu, kuri nelikumīgi aizvesti uz vai aizturēti kādā no Līgumslēdzējām Pusēm, ātru atgriešanos; un
- b) nodrošināt to, ka tiesības uz aizbildnību un apmeklēšanu saskaņā ar vienas Līgumslēdzējas Puses likumiem tiek respektētas arī citās Līgumslēdzējās Pusēs.”

5 Saskaņā ar šīs konvencijas 3. pantu:

“Bērna aizvešana vai aizturēšana tiek uzskatīta par nelikumīgu, ja –

- a) saskaņā ar tās valsts likumdošanu, kurā bērns pastāvīgi dzīvoja tieši pirms aizvešanas vai aizturēšanas, tas ir personas, institūcijas vai kādas citas iestādes, vienas pašas vai kopīgi, tiesību uz aizbildnību pārkāpums;
- b) aizvešanas vai aizturēšanas brīdī persona, institūcija vai kāda cita iestāde, viena pati vai kopīgi, šīs tiesības faktiski realizēja, vai būtu realizējusi, ja to nekavētu aizvešana vai aizturēšana.

Šī panta a) apakšpunktā minētās tiesības uz aizbildnību var tikt nodibinātas ar likumu, ar tiesas vai administratīvu lēmumu vai ar vienošanos, kurai saskaņā ar attiecīgās valsts likumdošanu ir juridisks spēks.

6 Minētās konvencijas 12. pantā ir paredzēts:

“Ja bērns ir ticis nelikumīgi aizvests vai aizturēts atbilstoši 3. pantā minētajiem noteikumiem un, ja, uzsākot lietu, tās Līgumslēdzējas Puses, kurā atrodas bērns, tiesā vai administratīvajā iestādē ir pagājis mazāk nekā gads kopš nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas datuma, iestādei, kurai lieta ir piekritīga, jādod rikožums par bērna atgriešanos nekavējoties.

[..]”

7 1980. gada Hāgas konvencija 13. pantā ir paredzēts:

“Neskatoties uz iepriekšējā panta noteikumiem, pieteikuma saņēmējas Līgumslēdzējas Puses tiesai vai administratīvajai iestādei nav pienākuma dot rikožumu par bērna atgriešanos, ja persona, institūcija vai kāda cita iestāde, kas iebilst pret bērna atgriešanos, pierāda, ka –

[..]

b) ja pastāv nopietns risks, ka viņa vai viņas atdošana sagādās bērnam fizisku vai psiholoģisku kaitējumu, vai citādi radīs neciešamu situāciju.

[..]”

Savienības tiesības

8 Regulas Nr. 2201/2003 12., 17., 21. un 33. apsvērums ir formulēti šādi:

“(12) Šajā regulā noteiktais piekritības pamats lietās par vecāku atbildību ir izveidots, ņemot vērā bērna intereses, jo īpaši tuvuma kritēriju. [..]

[..]

(17) Ja bērns ir nelikumīgi aizvests vai aizturēts, nekavējoties jāpanāk bērna atpakaļatdošana, un šai nolūkā piemēro 1980. gada 25. oktobra Hāgas konvenciju, kuru papildina šīs regulas noteikumi, jo īpaši tās 11. pants. Tiesām dalībvalstī, uz kuru bērns ir nelikumīgi aizvests vai kurā bērns nelikumīgi aizturēts, jāspēj iestāties pret viņa atpakaļatdošanu īpašos, attiecīgi pamatotos gadījumos. Tomēr šāds lēmums var tikt aizstāts ar turpmāku lēmumu, ko pieņem tās dalībvalsts tiesa, kurā bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta pirms nelikumīgas aizvešanas vai aizturēšanas. Ja minētais lēmums nosaka bērna atpakaļatdošanu, atpakaļatdošanai jānotiek, nepieprasot nekādu īpašu minētā sprieduma atzīšanas un izpildes procedūru dalībvalstī, uz kuru bērns ir aizvests, vai kurā viņš ir aizturēts.

[..]

(21) Dalībvalstī taisītu spriedumu atzīšana un izpilde jābalsta uz savstarpējas uzticēšanās principu, un neatzīšanas iemesli jā saglabā noteiktā minimuma līmenī.

[..]

(33) Šajā regulā atzītas pamattiesības un respektēti [Hartas] principi. Jo īpaši, ar to tiek izdarīti centieni nodrošināt to bērna pamattiesību ievērošanu, kas noteiktas [Hartas] 24. pantā.”

9 Regulas Nr. 2201/2003 1. panta “Darbības joma” 1.–3. punktā ir noteikts:

“1. Šo regulu neatkarīgi no tiesas iestādes būtības piemēro civillietās, kas saistītas ar:

[..]

b) vecāku atbildības iegūšanu, īstenošanu, deleģēšanu, ierobežošanu vai izbeigšanu.

2. Lietas, kas minētas 1. punkta b) apakšpunktā, var jo īpaši attiekties uz:

a) uzraudzības tiesībām un saskarsmes tiesībām;

[..]

3. Šī regula neattiecas uz:

[..]

b) lēmumiem par adopciju, adopcijas sagatavošanas pasākumiem vai adopcijas atcelšanu;

[..].”

10 Regulas Nr. 2201/2003 2. pantā ir noteikts:

“Šajā regulā:

1) termins “tiesa” attiecas uz visām tām iestādēm dalībvalstīs, kurām ir jurisdikcija lietās, uz ko, ievērojot 1. pantu, attiecas šīs regulas darbības jomā;

[..]

7) ar terminu “vecāku atbildība” saprot visas tiesības un pienākumus attiecībā uz bērna personu vai bērna īpašumu, kuras piešķir fiziskai vai juridiskai personai ar spriedumu, likumu izpildi vai nolīgumu, kam ir juridisks spēks. Jēdziens ietver uzraudzības tiesības un saskarsmes tiesības;

8) ar terminu “persona, kam ir vecāku atbildība” [..] saprot jebkuru personu, kam ir vecāku atbildība par bērnu;

9) termins “uzraudzības tiesības” ietver tiesības un pienākumus, kas attiecas uz rūpēm par bērnu, un jo īpaši tiesības noteikt bērna dzīvesvietu;

[..]

11) ar terminu “nelikumīga aizvešana vai aizturēšana” saprot bērna aizvešanu vai aizturēšanu, ja:
a) ar to tiek pārkāptas uzraudzības tiesības, kas iegūtas ar spriedumu, likumu vai nolīgumu, kuram ir juridisks spēks saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms aizvešanās vai aizturēšanas;

un

b) aizvešanas vai aizturēšanas laikā uzraudzības tiesības atsevišķi vai kopīgi tika faktiski īstenotas, vai arī tās tiktu šādi īstenotas, ja nebūtu notikusi aizvešana vai aizturēšana. Uzraudzību uzskata par kopīgi īstenotu, ja saskaņā ar lēmumu vai likumu viena persona, kam ir vecāku atbildība, nevar lemt par bērna dzīvesvietu bez citas personas piekrišanas, kam ir vecāku atbildība.”

11 Regulas Nr. 2201/2003 11. pantā “Bērna atpakaļatdošana” ir noteikts:

“1. Ja persona, iestāde vai cita struktūra, kam ir uzraudzības tiesības, piesakās kompetentajās iestādēs dalībvalstī ar nolūku saņemt spriedumu, pamatojoties uz 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencijas par bērna starptautiskas nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (še turpmāk “1980. gada Hāgas Konvencija”), lai panāktu tā bērna atpakaļatdošanu, kurš ir nelikumīgi aizvests vai aizturēts dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, piemēro 2. līdz 8. punktu.

[..]

3. Tiesa, kurā iesniegts 1. punktā minētais pieteikums par bērna atpakaļatdošanu, rīkojas paātrināti tiesas procesos attiecībā uz šo pieteikumu, izmantojot ātrākās procedūras, kas paredzētās valsts tiesību aktos.

Neskarot pirmo daļu, tiesa izdod savu spriedumu ne vēlāk kā sešas nedēļas pēc pieteikuma iesniegšanas, ja vien nepastāv ārkārtēji apstākļi, kas padara to par neiespējamu.

[..]

6. Ja tiesa izdod rikojumu par neatdošanu atpakaļ saskaņā ar 1980. gada Hāgas Konvencijas 13. pantu, tiesai nekavējoties tieši vai ar centrālās iestādes starpniecību jānosūta tiesas rikojuma par neatdošanu atpakaļ un saistīto dokumentu kopijas, jo īpaši tiesas sēžu stenogrammu kopijas piekritības tiesai vai centrālajai iestādei dalībvalstī, kurā bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, kā noteikts valsts tiesību aktos. Tiesa saņem visus minētos dokumentus viena mēneša laikā pēc dienas, kad izdots rikojums par neatdošanu atpakaļ.

7. Ja viena no pusēm ir iesniegusi prasību tiesās dalībvalstī, kurā bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, tiesai vai centrālajai iestādei, kas saņem 6. punktā minēto informāciju, jāpaziņo pusēm un jāaicina tās izdarīt iesniegumus tiesā saskaņā ar valsts tiesību aktiem trīs mēnešu laikā pēc paziņošanas dienas, lai tiesa var izskatīt jautājumu par bērna uzraudzību.

Neierobežojot šajā regulā ietvertos noteikumus par piekritību, tiesa slēdz lietu, ja attiecīgajā termiņā nav saņēmusi nekādus iesniegumus.

8. Neatkarīgi no sprieduma par neatdošanu atpakaļ, kas pieņemts, ievērojot 1980. gada Hāgas Konvencijas 13. pantu, visi turpmākie spriedumi, kas pieprasa bērna atpakaļatdošanu, un ko pasludina tiesa, kurai saskaņā ar šo regulu ir piekritība, jāizpilda saskaņā ar III nodaļas 4. iedaļu, lai nodrošinātu bērna atpakaļatdošanu.”

12 Regulas Nr. 2201/2003 19. panta saistībā ar *lis pendens* 2. un 3. punktā ir noteikts:

“2. Ja prasības, kas attiecas uz vecāku atbildību par vienu bērnu un kas balstītas uz tā paša pamata, starp tām pašām pusēm ir iesniegtas dažādu dalībvalstu tiesās, tiesai, kurā prasība iesniegta kā otrajā, pēc savas iniciatīvas ir jāaptur tiesvedība līdz tiek noteikta tās tiesas piekritība, kurā pirmajā iesniegta prasība.

3. Ja tiek noteikta tās tiesas piekritība, kurā pirmajā iesniegta prasība, tiesai, kurā prasība iesniegta kā otrajā, jāatsakās no piekritības par labu pirmajai.

Tādā gadījumā persona, kura iesniegusi attiecīgo prasību otrajā tiesā, drīkst šo prasību iesniegt pirmajā tiesā.”

13 Regulas Nr. 2201/2003 20. pantā ir noteikts:

“1. Steidzamos gadījumos šīs regulas noteikumi neliedz dalībvalsts tiesām noteikt tādus pagaidu pasākumus, ieskaitot drošības pasākumus, attiecībā uz personām vai lietām minētajā dalībvalstī, kurus attiecīgajā dalībvalstī paredz likums, arī tad, ja saskaņā ar šo regulu lietas izskatīšana pēc būtības piekrīt citas dalībvalsts tiesai.

2. Pasākumus, kas minēti 1. punktā, pārtrauc piemērot brīdī, kad dalībvalsts tiesa, kurai saskaņā ar šo regulu ir piekritība pēc būtības, ir veikusi pasākumus, ko tā uzskata par atbilstošiem.”

14 Šīs regulas 23. pantā “Neatzīšanas pamats attiecībā uz spriedumiem, kas saistīti ar vecāku atbildību” ir uzskaitīti apstākļi, kādos netiek atzīts nolēmums par vecāku atbildību.

15 Saskaņā ar minētas regulas 26. pantu nolēmums par vecāku atbildību nav pārskatāms pēc būtības nekādos apstākļos.

16 Regulas Nr. 2201/2003 III nodaļas 2. iedaļā iekļautajā 28. pantā “Izpildāmie spriedumi” ir noteikts:

“1. Spriedums, kas nosaka vecāku atbildības īstenošanu attiecībā uz bērnu, kas taisīts kādā dalībvalstī un ir izpildāms šajā dalībvalstī, un ir ticis nosūtīts, ir jāizpilda citā dalībvalstī, ja pēc kādas ieinteresētās puses pieteikuma tas izsludināts par tur izpildāmu.

[..]”

17 Regulas Nr. 2201/2003 31. pantā ir noteikts:

“1. Tiesa, kurā iesniegts pieteikums [par izpildes pasludināšanu], sagatavo lēmumu nekavējoties. Šajā tiesvedības posmā personai, pret kuru lūgta izpilde, un bērnam nav tiesību ne uz kādiem iesniegumiem attiecībā uz pieteikumu.

2. Pieteikumu var noraidīt tikai dēļ kāda no 22., 23. un 24. pantā noteiktajiem iemesliem.

3. Nekādos apstākļos spriedums nav pārskatāms pēc būtības.”

18 Regulas Nr. 2201/2003 33. pantā “Lēmuma pārsūdzēšana” ir noteikts:

“1. Jebkura puse var pārsūdzēt lēmumu par izpildes pasludināšanas pieteikumu.

[..]

3. Pārsūdzību izskata saskaņā ar procedūras noteikumiem strīdu gadījumos.

[..]

5. Pārsūdzība par izpildes pasludināšanu ir jāiesniedz mēneša laikā pēc tam, kad sniegts paziņojums. Ja tās puses pastāvīgā dzīvesvieta, attiecībā uz kuru prasa izpildi, ir dalībvalstī, kurā netika pasludināta izpilde, pārsūdzības termiņš ir divi mēneši, un tas sākas dokumentu izsniegšanas dienā vai nu viņam pašam vai viņa dzīvesvietā. Termiņu nedrīkst pagarināt attāluma dēļ.”

19 Regulas Nr. 2201/2003 60. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstu attiecībās šī regula aizstāj turpmāk minētās konvencijas, ciktāl tās skar jautājumus, ko reglamentē šī regula:

[..]

e) 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencija par bērna starptautiskas nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem.”

Īrijas tiesības

20 Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-325/18, Augstāko tiesu Reglamenta 42.A pants, kas tika ieviests ar 2016. gada Likumdošanas instrumentu Nr. 9 (2016. gada Augstāko tiesu Reglaments (jurisdikcija, spriedumu atzīšana un izpilde)), tā sākotnējā 1989. gada redakcijā paredzēja īstenošanas lēmuma izpildes automātisku apturēšanu, kamēr nav pieņemts galīgs nolēmums apelācijas tiesvedībā. Tomēr automātiskas apturēšanas norma netika uzskatīta par piemērotu gadījumos, kas ietilpst Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanas jomā. Šobrīd 42.A panta 10. punkta 2. apakšpunkta ii) punktā ir paredzēts, ka “spriedumu vai lēmumu var izpildīt, pirms ir beidzies” termiņš attiecīgās pārsūdzības iesniegšanai.

21 Saskaņā ar Augstāko tiesu Reglamenta 42.A panta 10. punkta 2. apakšpunkta iii) punktu nolēmumā, kurā ir pasludināta izpildāmība, ir jāiekļauj norāde, kas precizē, ka “sprieduma vai lēmuma izpilde var tikt apturēta, iesniedzot pieteikumu tiesā, ja izcelsmes dalībvalsts tiesā parastā kārtībā ir iesniegta apelācijas sūdzība”.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 22 Attiecīgie vecāki, kas ir Lielbritānijas valstspiederīgie, ir precējušies un kopā dzīvoja Apvienotajā Karalistē, 2017. gada 5. septembrī ar prāmi ieradās Īrijā kopā ar trim bērniem, no kuriem viens bija dzimis tikai pirms divām dienām. E. kundze ir visu triju bērnu māte, bet E. kungs ir tēvs tikai jaunākajam no trim bērniem.
- 23 Attiecībā uz diviem vecākajiem bērniem 2017. gada jūnijā Apvienotajā Karalistē bija izdoti pagaidu aprūpes rīkojumi. *HCC* jau iepriekš bija paudusi bažas par šo ģimeni, tostarp par higiēnas normu ievērošanu mājās, vecāku spējām kontrolēt bērnu uzvedību, vardarbību ģimenē iepriekšējās attiecībās un narkotiku lietošanu. Izrādījās arī, ka vienam no bērniem bija nodarīti tīši miesas bojājumi, un nevarēja izslēgt iespēju, ka vainīgais agresors bija E. kungs.
- 24 2017. gada 8. septembrī *High Court of Justice (England and Wales)* (Augstā tiesa (Anglija un Velsa), Apvienotā Karaliste), ņemot vērā Lielbritānijas valsts iestāžu bažas par bērnu drošību, izdeva rīkojumu par tiesas aizbildnības noteikšanu visiem trim bērniem, aizbildnības tiesības piešķirot *HCC* (turpmāk tekstā – “rīkojums par aizbildnību”) un tajā iekļaujot arī rīkojumu par visu triju bērnu atpakaļatdošanu (turpmāk tekstā – “rīkojums par atpakaļatdošanu”).
- 25 Tajā pašā dienā *HCC* sazinājās ar analogisku Īrijas iestādi – *Child and Family Agency* (Bērnu un ģimenes aģentūra, Īrija, turpmāk tekstā – “aģentūra”), tai norādot savu nodomu lūgt *High Court (England and Wales)* (Augstā tiesa (Anglija un Velsa)) izdot rīkojumu par visu triju bērnu atpakaļatdošanu. Aģentūra atbildēja, ka šāds rīkojums ir jāizpilda saskaņā ar Regulu Nr. 2201/2003. Pēc tam tajā pašā dienā *HCC* informēja aģentūru, ka šī tiesa šajā dienā ir izdevusi arī rīkojumu par atpakaļatdošanu.
- 26 Īrijā E. ģimenes dzīvesvieta tika apsekota vairākas reizes, taču aģentūrai neradās bažas attiecībā uz bērniem. Attiecīgie vecāki informēja aģentūru, ka viņiem ir ieteikts atgriezties Īrijā, lai izvairītos no sociālajiem dienestiem un no visu triju bērnu nodošanas aizbildnībā.
- 27 Aģentūra informēja attiecīgos vecākus, ka, pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no *HCC*, tā pieprasīs pagaidu aprūpes rīkojumu attiecībā uz trim bērniem. Tā arī informēja viņus, ka *HCC* varētu vērsties *High Court* (Augstā tiesa (Īrija)) ar lūgumu atzīt rīkojumu par atpakaļatdošanu attiecībā uz trim bērniem un ka, ja šis lūgums tiks apmierināts, tad šie trīs bērni pēc tam būs jāatdod atpakaļ uz Apvienoto Karalisti.
- 28 2017. gada 14. septembrī *District Court* (Rajona tiesa, Īrija) piešķīra pagaidu aprūpes tiesības aģentūrai, kura tos nodeva audžuģimenes aprūpē. Attiecīgie vecāki piekrita šai pagaidu pārvietošanai, tomēr neatzīstot tās pamatotību. Aģentūra rīkoja tikšanos ar vecākiem, lai apspriestu bērnu aprūpes plānu. Attiecīgie vecāki tika skaidri informēti, ka *HCC* ir paredzējusi panākt *High Court (England and Wales)* (Augstā tiesa (Anglija un Velsa)) izdota atpakaļatdošanas rīkojuma izpildi, iesniedzot *High Court* (Augstā tiesa, Īrija) *ex parte* pieteikumu, lai panāktu bērnu atgriešanos Apvienotajā Karalistē.
- 29 2017. gada 21. septembrī *High Court* (Augstā tiesa, Īrija) izdeva rīkojumu saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 III nodaļu, atzīstot rīkojumu par aizbildnību un uzdodot šo rīkojumu “izpildīt šajā jurisdikcijā” (turpmāk tekstā – “*ex parte* rīkojums”). Tajā pašā dienā bērni tika nodoti *HCC* sociālajiem darbiniekiem un atgriezti atpakaļ Apvienotajā Karalistē.
- 30 *HCC* sociālie dienesti, uzskatot, ka pastāv aizbēgšanas risks, bija īpaši aicinājuši savus Īrijas kolēģus nesazināties ar attiecīgajiem vecākiem. Lidz ar to pēdējie minētie tika informēti pa telefonu tikai pēc tam, proti, dienā, kad visi trīs bērni tika atgriezti atpakaļ, un *ex parte* rīkojums viņiem oficiāli tika izsniegts tikai nākamajā dienā.

- 31 Šie vecāki mēģināja celt prasību par rikojumu par aizbildnību, *bet Court of Appeal (England and Wales)* (Apelācijas tiesa (Anglija un Velsa)) 2017. gada 9. oktobrī noraidīja atļauju pārsūdzēt.
- 32 2017. gada 24. novembrī viņi iesniedza *High Court* (Augstā tiesa, Īrija) apelācijas sūdzību par *ex parte* rikojumu. 2018. gada 18. janvārī šī apelācijas sūdzība, kas tika iesniegta divas dienas pēc Regulas Nr. 2201/2003 33. panta 5. punktā paredzētā termiņa beigām, tika noraidīta kā novēlota, jo šajā normā paredzētais termiņš bija sabiedriskās kārtības norma un tiesa, kurā tā tika iesniegta, nebija kompetenta šo termiņu pagarināt. Viņi cēla prasību par šo lēmumu iesniedzējtiesā.
- 33 Šādos apstākļos *Court of Appeal* (Apelācijas tiesa, Īrija) nolēma apturēt tiesvedību lietā C-325/18 un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Ja tiek apgalvots, ka vecāki vai citi ģimenes locekļi ir nelikumīgi aizveduši bērnus no viņu pastāvīgās dzīvesvietas valsts, pārkāpjot tiesas rikojumu, ko saņēmusi šis valsts publiska iestāde, vai šī publiskā iestāde var iesniegt pieteikumu par tiesas rikojuma, kurā norādīts, ka bērniem jāatgriežas minētajā valstī, izpildi citas dalībvalsts tiesās saskaņā ar Regulas [Nr. 2201/2003] III nodaļas noteikumiem, vai arī tas būtu uzskatāms par minētās regulas 11. panta un [1980. gada Hāgas konvencijas] nelikumīgu apiešanu vai citādi uzskatāms par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu no attiecīgās iestādes puses?
- 2) Vai lietā, kas attiecas uz Regulas 2201/2003 noteikumiem par izpildi, tiesai ir jurisdikcija pagarināt 33. panta 5. punktā paredzēto pārsūdzības termiņu, ja nokavējums būtībā ir *de minimis* un citādi termiņa pagarinājums būtu piešķirts, atsaucoties uz valsts procesuālo tiesību aktiem?
- 3) Neskarot otro jautājumu, ja kāda ārvalsts publiska iestāde aizved bērnus, kas ir strīda priekšmets, no kādas dalībvalsts jurisdikcijas saskaņā ar izpildes rikojumu, kurš izdots *ex parte* atbilstoši Regulas Nr. 2201/2003 31. pantam, bet pirms šāda rikojuma izsniegšanas vecākiem, tādējādi liedzot viņiem tiesības iesniegt pieteikumu par šāda rikojuma izpildes apturēšanu, kamēr tiek izskatīta apelācijas sūdzība, vai šāda rīcība aizskar “vecāku” tiesību būtību, kas tiem ir saskaņā ar [Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta 1950. gada 4. novembrī Romā,] 6. pantu un Hartas 47. pantu, tādā izpratnē, ka citādi būtu jāpiešķir pārsūdzības termiņa (minētās regulas 33. panta 5. punkta nozīmē) pagarinājums?”
- 34 Attiecīgie vecāki vēlāk iesniedzējtiesā iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu, lai apturētu tiesvedību par triju bērnu adopciju.
- 35 *HCC* paziņoja, ka tā plāno turpināt tiesvedību par vienīgi jaunākā bērna adopciju, jo pārējie divi bērni šobrīd dzīvo kopā ar vienu no šo bērnu tēviem Apvienotajā Karalistē.
- 36 *HCC* tika norādīta kā “lietas dalībiece” pamatlietā, bet nepiedalījās tiesvedībā iesniedzējtiesā un neizmantoja savas tiesības tikt uzklautai pirms šīs tiesvedības.
- 37 Šādos apstākļos *Court of Appeal* (Apelācijas tiesa, Īrija) nolēma apturēt tiesvedību lietā C-375/18 un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai ar Savienības tiesībām, it īpaši ar [Regulas Nr. 2201/2003] noteikumiem, ir saderīgs tas, ka vienas dalībvalsts tiesas izdod pret citas dalībvalsts publisku iestādi *in personam* vērstu rikojumu par pagaidu noregulējumu (aizsardzības pasākumiem), kas liedz šai iestādei organizēt bērnu adopciju šīs citas dalībvalsts tiesās, ja *in personam* rikojuma izdošana izriet no vajadzības aizsargāt pušu tiesības rikojuma izpildes procedūrā saskaņā ar šīs regulas III nodaļu?”
- 38 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2018. gada 11. jūnija lēmumu lietas C-325/18 un C-375/18 rakstveida procesā, mutvārdu procesā un galīgā sprieduma taisīšanai tika apvienotas.

Par steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedību

- 39 Iesniedzējtiesa šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu lūdza piemērot Tiesas Reglamenta 107. pantā paredzēto steidzamības tiesvedību.
- 40 Sava lūguma pamatojumam tā uzsver steidzamību lietā C-325/18 attiecībā uz tiesvedību par bērnu adopciju, ko esot uzsākusi HCC un pret kuru vēršas visu triju bērnu māte. Pret jaunākā bērna adopcijas procedūru iebilst arī šī bērna tēvs.
- 41 Otrkārt, iesniedzējtiesa apgalvo, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu steidzamā kārtā lietā C-375/18 ir saistīts ar pagaidu noregulējuma tiesvedību, kura zaudētu savu lietderīgo iedarbību, ja Tiesa neizskatītu šo lietu steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā.
- 42 Šajā ziņā ir jānorāda, pirmkārt, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt Regulu Nr. 2201/2003, kas tika pieņemta, it īpaši pamatojoties uz EKL 61. panta c) punktu, kas šobrīd ir LESD 67. pants un ir ietverts LESD trešās daļas V sadaļā, kura attiecas uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu. Tādējādi attiecībā uz to var tikt piemērota steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība.
- 43 Otrkārt, ir jānorāda, ka pamatlietā apskatāmās lietas attiecas uz trim bērniem, kas ir jaunāki par sešiem gadiem un ir nošķirti no viņu mātes gandrīz gadu, un ka HCC ir veikusi pasākumus Apvienotajā Karalistē, lai organizētu jaunākā bērna adopciju.
- 44 Šādos apstākļos Tiesas pirmā palāta 2018. gada 11. jūnijā pēc tiesneša referenta priekšlikuma, uzklusījusi ģenerāladvokāti, nolēma apmierināt iesniedzējtiesas pieteikumu par steidzamības tiesvedības piemērošanu šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu lietā C-325/18

- 45 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 2201/2003 III nodaļas vispārējie noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja tiek apgalvota bērnu nelikumīga aizvešana, dalībvalsts, kurā bērniem bija pastāvīgā dzīvesvieta, tiesas rīkojums par šo bērnu atpakaļatdošanu var tikt atzīts par izpildāmu uzņemošajā dalībvalstī saskaņā ar šiem vispārīgajiem noteikumiem.
- 46 Šī tiesa it īpaši jautā, vai HCC bija jāizsmeļ tie tiesību aizsardzības līdzekļi, kas saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju bija pieejami uzņēmējā dalībvalstī, pirms tā mēģināja, kā tā pati apgalvo, panākt, lai tiek atzīts un izpildīts rīkojums par aizbildnību saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 III nodaļu.
- 47 Pirmkārt, jākonstatē, ka, lai gan šīs regulas mērķis, kā tas izriet no tās preambulas, ir izveidot tiesiskuma telpu, kuras pamatā ir tiesas nolēmumu savstarpējas atzīšanas princips, paredzot noteikumus, kas reglamentē jurisdikciju, spriedumu atzīšanu un izpildi lietās par vecāku atbildību, kamēr konvencijas mērķis saskaņā ar tās 1. panta a) punktu ir nodrošināt bērnu, kuri ir nelikumīgi aizvesti vai aizturēti kādā no līgumslēdzējam pusēm, ātru atgriešanos, starp šiem diviem tiesību aktiem, kuriem pēc būtības ir kopējs mērķis novērst bērnu nolaupīšanu starp valstīm un nolaupīšanas gadījumā panākt bērna tūlītēju atgriešanos viņa pastāvīgās dzīvesvietas valstī, pastāv cieša saikne (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 11. jūlijs, *Rinau*, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, 48. un 52. punkts).
- 48 Jānorāda, ka Regulas Nr. 2201/2003 17. apsvērumā ir uzsvērts šīs regulas papildinošais raksturs, norādot, ka tā papildina 1980. gada Hāgas konvencijas noteikumus, kas tomēr ir piemērojami.

- 49 Turklāt minētās konvencijas 34. pantā ir paredzēts, ka šī konvencija “neliedz piemērot kādu citu starptautisko instrumentu, kas ir spēkā starp izcelsmes valsti un pieteikuma saņēmēju valsti, vai pieteikuma saņēmējas valsts tiesību aktus, lai panāktu nelikumīgi aizvesta vai aizturēta bērna atdošanu vai lai organizētu saskarsmes tiesību īstenošanu”.
- 50 Saistība starp abiem tiesību aktiem ir precizēta Regulas Nr. 2201/2003 11. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru dalībvalsts tiesām ir jāpiemēro šī panta 2.–8. punkts atpakaļatdošanas procedūrai, kas paredzēta 1980. gada Hāgas konvencijā.
- 51 Jākonstatē, ka šajos noteikumos netiek prasīts, lai persona, struktūra vai iestāde apgalvotā bērna starptautiskas nolaupīšanas gadījumā atsaucas uz 1980. gada Hāgas konvenciju, lai prasītu šī bērna tūlītēju atgriešanu viņa pastāvīgās rezidences valstī.
- 52 Šo interpretāciju apstiprina Regulas Nr. 2201/2003 60. pants, no kura izriet, ka šī regula ir prioritāra salīdzinājumā ar 1980. gada Hāgas konvenciju (spriedums, 2008. gada 11. jūlijs, *Rinau*, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, 54. punkts).
- 53 Tādējādi persona, kurai ir vecāku atbildība, var prasīt, lai kompetentā tiesa saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 II nodaļas 2. iedaļas normām atzīst un izpilda lēmumu par vecāku varu un bērna atgriešanos, pat ja šī persona nav iesniegusi lūgumu par atpakaļatdošanu saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju.
- 54 Otrkārt, ir jāpārbauda, vai rīkojums par atpakaļatdošanu ietilpst šīs regulas materiālās piemērošanas jomā, ko apstrīd C.E.
- 55 No Regulas Nr. 2201/2003 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta izriet, ka šo regulu neatkarīgi no tiesas iestādes būtības piemēro civillietās, kas saistītas tostarp ar vecāku atbildības iegūšanu, īstenošanu, deleģēšanu un pilnīgu vai daļēju izbeigšanu. Šādā gadījumā jēdziens “civillietās” būtu jāuztver nevis ierobežojoši, bet kā autonomas Savienības tiesību jēdziens, kas ietver, konkrētāk, visus lūgumus, pasākumus vai lēmumus “vecāku atbildības” jomā šīs regulas izpratnē atbilstoši tās 5. apsvērumā atgādinātajam mērķim (spriedums, 2015. gada 21. oktobris, *Gogova*, C-215/15, EU:C:2015:710, 26. punkts).
- 56 Regulas Nr. 2201/2003 1. panta 2. punkta a)–d) apakšpunktā ir noteikts, ka lietas, kas ir saistītas ar vecāku atbildību, jo īpaši var attiekties uz uzraudzības tiesībām, aizbildnību, tādu personu vai iestāžu iecelšanu un funkcijām, kuras ir atbildīgas par bērnu pašu vai viņa īpašumu, pārstāv bērnu vai palīdz viņam, kā arī uz bērna nodošanu audžuģimenē vai ievietošanu aprūpes iestādē.
- 57 Jēdziens “vecāku atbildība” Regulas Nr. 2201/2003 2. panta 7. punktā ir plaši definēts, jo tajā ir ietvertas visas tiesības un pienākumi attiecībā uz bērna personu vai bērna īpašumu, ko piešķir fiziskai vai juridiskai personai ar spriedumu, likumu izpildi vai nolīgumu, kam ir juridisks spēks (spriedumi, 2007. gada 27. novembris, *C*, C-435/06, EU:C:2007:714, 49. punkts, un 2012. gada 26. aprīlis, *Health Service Executive*, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, 59. punkts).
- 58 Jākonstatē, ka tiesas kompetence aizbildnības jomā attiecas uz bērna tiesību uz labklājību un izglītību īstenošanu, ko parasti veic vecāki Regulas Nr. 2201/2003 1. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē, un pat uz aizbildnības un aizgādības jautājumiem šīs regulas 1. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Kā norādījusi iesniedzējtiesa, šīs regulas piemērošanas jomā ietilpst arī uzraudzības tiesību nodošana administratīvai iestādei.
- 59 Šajā ziņā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka ar *ex parte* rīkojumu, kuru saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 III nodaļu izdeva *High Court* (Augstā tiesa, Īrija), tika atzīts rīkojums par aizbildnību, pasludinot to par izpildāmu Īrijā.

- 60 Nav šaubu, ka pieteikums par visu triju bērnu atpakaļatdošanu nebija balstīts uz 1980. gada Hāgas konvenciju un ka rīkojuma par aizbildnību rezolutīvā daļa sastāv no vairākiem aspektiem, tostarp no šo bērnu nodošanas tiesas aizbildnībā un rīkojuma par atpakaļatdošanu. Šķiet, ka pēdējais izriet no lēmuma par vecāku atbildību un nav no tā nošķirams.
- 61 No minētā izriet, ka rīkojums par bērnu aizbildnību un šādu bērnu atdošanu, kuru tika lūgts izpildīt *High Court* (Augstā tiesa, Īrija), ir saistīts ar vecāku atbildības iegūšanu un/vai īstenošanu un/vai ierobežošanu Regulas Nr. 2201/2003 1. panta 1. punkta izpratnē un ka tas attiecas uz “uzraudzības tiesībām” un/vai “aizbildnību” šī panta 2. punkta izpratnē. Līdz ar to šāds rīkojums ietilpst minētās regulas *ratione materiae* piemērošanas jomā.
- 62 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 2201/2003 III nodaļas vispārīgie noteikumi ir jāinterpretē tādējādi – ja tiek apgalvots, ka bērni ir tikuši nelikumīgi aizvesti, dalībvalsts, kurā šiem bērniem bija pastāvīgā dzīvesvieta, tiesas nolēmums, ar kuru ir piespriesta minēto bērnu atpakaļatdošana un kas ir saistīts ar iepriekš pieņemtu lēmuma par vecāku atbildību, var tikt atzīts par izpildāmu uzņēmējā dalībvalstī saskaņā ar vispārīgajiem noteikumiem.

Par otro un trešo jautājumu lietā C-325/18

- 63 Ar otro un trešo jautājumu, kurus ir lietderīgi izvērtēt kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 2201/2003 33. panta 1. punkts, lasot to Hartas 47. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā tas liedz izpildīt dalībvalsts tiesas, kura ir izdevusi rīkojumu par aizbildnību un bērnu atgriešanu atpakaļ, nolēmumu, kurš ir atzīts par izpildāmu dalībvalstī, kurai izteikts lūgums, pirms attiecīgajiem vecākiem tiek paziņots par šī nolēmuma izpildāmību, un vai šī 33. panta 5. punktā paredzētais pārsūdzības termiņš ir jāpiemēro personai, attiecībā uz kuru tiek prasīta minētā nolēmuma izpilde.
- 64 Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, Augstāko tiesu Reglamenta 42.A panta 10. punkta 2. apakšpunkta ii) punktā ir paredzēts, ka “spriedumu vai lēmumu var izpildīt, pirms ir beidzies” termiņš pārsūdzības iesniegšanai.
- 65 Tiesa ir nospriedusi, ka, lai nepieļautu, ka par nolēmumu par izpildes pasludināšanu iesniegtās pārsūdzības apturošā iedarbība apšaubā Regulas Nr. 2201/2003 31. pantā noteikto prasību sagatavot lēmumu nekavējoties, rīkojumam par aprūpi ir jābūt izpildāmam no brīža, kad dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, tiesa saskaņā ar minēto 31. pantu ir atzinusi šo nolēmumu par izpildāmu (spriedums, 2012. gada 26. aprīlis, *Health Service Executive*, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, 125. punkts). Līdz ar to Tiesa atzina, ka, lai Regulai Nr. 2201/2003 netiktu atņemta tās lietderīgā iedarbība, dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, tiesai nolēmums attiecībā uz pieteikumu par izpildes pasludināšanu ir jāpieņem īpaši ātri un pārsūdzībām, kas iesniegtas par šādu dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, tiesas nolēmumu, nevar būt apturoša iedarbība (spriedums, 2012. gada 26. aprīlis, *Health Service Executive*, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, 129. punkts).
- 66 Šis apgalvojums tomēr neietekmē atsevišķu jautājumu par to, vai nolēmums, kas atzīts par izpildāmu *ex parte* procesa stadijā, var tikt izpildīts pirms tā paziņošanas.
- 67 Šajā ziņā jākonstatē, ka Regulas Nr. 2201/2003 33. panta formulējums vien nesniedz atbildi uz uzdotajiem jautājumiem.
- 68 Kaut arī šis noteikums paredz, ka termiņu, kura laikā var tikt pārsūdzēts lēmums par izpildes pasludināšanu, sākas pēc šī lēmuma paziņošanas, tas neprecizē, vai izpilde var tikt veikta pirms šīs paziņošanas.

- 69 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka prasības par lēmuma, kas sankcionē izpildi, paziņošanu uzdevums ir, no vienas puses, aizsargāt tās puses tiesības, attiecībā pret kuru tiek lūgts izpildīt lēmumu, un, no otras puses, ļaut pierādīšanas nolūkā precīzi aprēķināt Regulas Nr. 2201/2003 33. pantā paredzēto stingro un imperatīvo pārsūdzības termiņu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2006. gada 16. februāris, *Verdoliva*, C-3/05, EU:C:2006:113, 34. punkts).
- 70 Šī prasība par paziņošanu kopā ar informācijas par pārsūdzību nosūtīšanu ļauj nodrošināt, ka pusei, attiecībā pret kuru tiek prasīta izpilde, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību. Tādējādi, lai uzskatītu, ka attiecīgā puse Regulas Nr. 2201/2003 33. panta izpratnē varēja pārsūdzēt lēmumu par izpildi, tai bija jāzina šī lēmuma saturs, kas nozīmē, ka lēmums tai bija jāizsniedz vai jāpaziņo (pēc analogijas skat. spriedumu, 2006. gada 14. decembris, *ASML*, C-283/05, EU:C:2006:787, 40. punkts).
- 71 Šajā ziņā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka saskaņā ar Augstāko tiesu Reglamenta 42.A panta 10. punkta 2. apakšpunkta iii) punktu lēmumā par izpildāmību ir jābūt norādei, kas precizē ka “sprieduma vai lēmuma izpilde var tikt apturēta, iesniedzot pieteikumu tiesā, ja izcelsmes dalībvalsts tiesā parastā kārtībā ir iesniegta apelācijas sūdzība”.
- 72 Iespēja saskaņā ar valsts tiesību aktiem piemērot šāda lēmuma izpildes apturēšanu ir būtiska garantija pamattiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un, vispārīgāk runājot, tiesībām uz aizstāvību, kas var būt iespējama *inter alia*, ja lēmuma izpilde var izraisīt pārmērīgi nopietnas sekas.
- 73 Šādos apstākļos, lai gan, kā ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumā 119. punktā, personai, attiecībā uz kuru tiek lūgta izpilde, ir jābūt iespējai iesniegt apelācijas sūdzību, it īpaši, lai varētu izvirzīt vienu no regulas 23. pantā paredzētajiem neatzīšanas pamatiem, ir jākonstatē, ka rīkojuma par atpakaļatdošanu izpilde pat pirms rīkojuma paziņošanas attiecīgajiem vecākiem liedza pēdējiem minētajiem savlaicīgi apstrīdēt “izpildes pasludināšanu” Regulas Nr. 2201/2003 33. panta 5. punkta izpratnē un katrā ziņā prasīt izpildes apturēšanu.
- 74 Turklāt jānorāda, ka tiesas sēdē Tiesā *HCC* apgalvoja, ka lēmuma tūlītēja izpilde ir nepieciešama sakarā ar “aizbēgšanas risku kopumā”. Tomēr jākonstatē, ka no 2017. gada 14. septembra bērni tika nodoti aprūpē audžuģimenē Īrijā. Tādēļ nešķiet, ka rīkojumu, ar kuru uzdots atgriezt bērnus atpakaļ Apvienotajā Karalistē, raksturotu īpaša steidzamība.
- 75 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka dalībvalsts tiesas nolēmuma, ar kuru noteikta aizbildnība un uzdots atdot atpakaļ bērnus un kurš ir atzīts par izpildāmu dalībvalstī, kurai iesniegts lūgums, izpilde pirms tā paziņošanas par tā izpildes pasludināšanu attiecīgajiem vecākiem ir pretrunā Regulas Nr. 2201/2003 33. panta 1. punktam, lasot to Hartas 47. panta gaismā.
- 76 Iesniedzējtiesa arī jautā, vai šādos apstākļos Regulas Nr. 2201/2003 33. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecīgajiem vecākiem ir jāpiemēro šajā normā paredzētais pārsūdzības termiņš.
- 77 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru noilguma termiņi kopumā nodrošina tiesisko noteiktību (spriedums, 2016. gada 7. jūlijs, *Lebek*, C-70/15, EU:C:2016:524, 55. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt bērna interesēs ir, ka lēmumus, kas attiecas uz viņu, var pārsūdzēt tikai noteiktā termiņā.
- 78 Pamatlietā netiek apstrīdēts, ka izpildes rīkojums faktiski tika paziņots attiecīgajiem vecākiem.
- 79 Protams, tā kā paziņošana notika pēc nolēmuma izpildes, vecākiem tika liegtas tiesības pieprasīt rīkojuma par atpakaļatdošanu izpildes apturēšanu. Tomēr šis tiesību uz aizstāvību pārkāpums neietekmē pārsūdzības iesniegšanas termiņu, kas sākas no šī nolēmuma paziņošanas dienas.
- 80 Līdz ar to šādos apstākļos tiesa, kurā iesniegta pārsūdzība, nevar pagarināt Regulas Nr. 2201/2003 33. panta 5. punktā paredzēto pārsūdzības termiņu.

- 81 Ņemot vērā šī sprieduma 75. punktā izklāstītos apsvērumus, iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai saskaņā ar valsts tiesībām tā var atsaukt lēmumu par izpildes pasludināšanu, kuru tā bija iepriekš pieņēmusi.
- 82 Tādējādi uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 2201/2003 33. panta 1. punkts, lasot to Hartas 47. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā tas liedz izpildīt dalībvalsts tiesas, kura ir izdevusi rīkojumu par aizbildnību un bērnu atpakaļatdošanu, nolēmumu, kurš ir atzīts par izpildāmu dalībvalstī, kurai izteikts lūgums, pirms attiecīgajiem vecākiem tiek paziņots par šī nolēmuma izpildāmību. Regulas Nr. 2201/2003 33. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesa, kurā iesniegta pārsūdzība, nevar pagarināt šajā normā paredzēto pārsūdzības termiņu.

Par jautājumu lietā C-375/18

- 83 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regula Nr. 2201/2003 ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā, kāda ir pamatlietā, tā liedz dalībvalsts tiesai rīkojuma veidā noteikt aizsardzības pasākumus pret citas dalībvalsts publisku iestādi, aizliedzot šai iestādei uzsākt vai turpināt šīs citas dalībvalsts tiesās tiesvedību par šajā dalībvalstī dzīvojošo bērnu adopciju.
- 84 Jāatgādina, ka Regulas Nr. 2201/2003 20. pantā ir ļauts tajā minētajām tiesām paredzēt pagaidu vai aizsardzības pasākumus ar nosacījumu, ka šo tiesu kompetence vecāku atbildības lietās nav pamatota ar kādu no pantiem, kas ietilpst šīs regulas II nodaļas 2. iedaļā (spriedums, 2010. gada 15. jūlijs, *Purrucker*, C-256/09, EU:C:2010:437, 63. punkts).
- 85 Šīs tiesas var noteikt pagaidu vai aizsardzības pasākumus vienīgi tad, ja tiek ievēroti trīs kumulatīvi nosacījumi, proti:
- attiecīgie pasākumi ir steidzami,
  - tie ir jānosaka attiecībā uz personām vai īpašumu, kas atrodas dalībvalstī, kurā atrodas šīs tiesas, un
  - tiem ir jābūt ar pagaidu raksturu (spriedums, 2010. gada 15. jūlijs, *Purrucker*, C-256/09, EU:C:2010:437, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 86 No minētā izriet, ka attiecībā uz ikvienu spriedumu, no kura nav skaidrs, ka to ir pieņēmusi tiesa, kurai ir kompetence vai apgalvota kompetence izskatīt lietu pēc būtības, Regulas Nr. 2201/2003 20. pants ir piemērojams nevis vienmēr, bet tikai tad, ja tas atbilst 20. pantā paredzētajiem nosacījumiem (spriedums, 2010. gada 15. jūlijs, *Purrucker*, C-256/09, EU:C:2010:437, 78. punkts).
- 87 Jākonstatē, ka pamatlietā apskatāmais rīkojums nav vērsts pret personām, kuras uzturas dalībvalstī, kurā atrodas iesniedzējtiesa, un līdz ar to tas neatbilst šī sprieduma 85. punktā paredzētajam nosacījumam.
- 88 No minētā izriet, ka tāds aizsardzības pasākums kā pamatlietā aplūkotais rīkojums, kādu dalībvalsts tiesai prasa izdot pret citas dalībvalsts publisku iestādi, šai iestādei aizliedzot uzsākt vai turpināt šīs citas dalībvalsts tiesās tiesvedību par tajā dzīvojošo bērnu adopciju, neietilpst Regulas Nr. 2201/2003 20. panta piemērošanas jomā.
- 89 Turklāt iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai šāds rīkojums varētu aizliegt HCC vērsties kompetentajās Anglijas tiesās un līdz ar to tas ir uzskatāms par *anti-suit injunction* rīkojuma veidu [rikojums par paralēlas tiesvedības aizliegumu], kas ir aizliegts ar 2004. gada 27. aprīļa spriedumu *Turner* (C-159/02, EU:C:2004:228), kā arī 2009. gada 10. februāra spriedumu *Allianz un Generali Assicurazioni Generali* (C-185/07, EU:C:2009:69).

- 90 Šajos spriedumos Tiesa ir nospriedusi, ka *anti-suit injunction*, proti, aizliegums personai uzsākt vai turpināt tiesvedību citas dalībvalsts tiesās, nav saderīgs ar 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kā arī ar Regulu Nr. 44/2001, jo šāds rīkojums neatbilst principam, saskaņā ar kuru tiesa, kas izskata lietu, atbilstoši piemērojamiem tiesību aktiem pati nosaka, vai tā ir kompetenta atrisināt strīdu. Turklāt šāda iejaukšanās citas dalībvalsts tiesas jurisdikcijā nav savienojama ar savstarpējas uzticēšanās principu, kas ir pamats imperatīvas jurisdikcijas sistēmai, kura ir jāievēro visām tiesām, kas ietilpst šo tiesību aktu piemērošanas jomā (spriedumi, 2004. gada 27. aprīlis, *Turner*, C-159/02, EU:C:2004:228, 24. un 25. punkts; 2009. gada 10. februāris, *Allianz un Generali Assicurazioni Generali*, C-185/07, EU:C:2009:69, 29. un 30. punkts, kā arī 2015. gada 13. maijs, *Gazprom*, C-536/13, EU:C:2015:316, 33. un 34. punkts).
- 91 Šajā gadījumā saskaņā ar šo judikatūru ir jāatzīst, ka Regula Nr. 2201/2003, it īpaši tās 26. pants, liedz izdot rīkojumu, kas aizliedz *HCC* uzsākt tiesvedību Apvienotajā Karalistē par bērnu adopciju vai apšaubīt Anglijas tiesu jurisdikciju šajā jomā.
- 92 Tomēr jākonstatē, ka rīkojuma, kādu prasa izdot attiecīgie vecāki, mērķis saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju un ģenerāladvokātes secinājumu 153. un 154. punktu nav liegt *HCC* iespēju vērsties Anglijas tiesā par tādu pašu priekšmetu, kāds ir iesniedzējtiesā izskatāmajam strīdam, jo Apvienotajā Karalistē uzsāktas vai turpinātas tiesvedības par adopciju mērķis un sekas atšķiras no mērķa un sekām tiesvedībai, kas ir balstīta uz Regulu Nr. 2201/2003, kura attiecas uz bērnu atdošanu atpakaļ un kuras mērķis ir saglabāt attiecīgo vecāku pārsūdzības tiesības.
- 93 Turklāt saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 1. panta 3. punkta b) apakšpunkta pašu formulējumu lēmums par šo adopciju un pasākumi, kas to sagatavo, neietilpst regulas piemērošanas jomā.
- 94 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Regula Nr. 2201/2003 ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā, kāda ir pamatlīdētā, tā neliedz dalībvalsts tiesai rīkojuma veidā noteikt aizsardzības pasākumus pret citas dalībvalsts publisku iestādi, aizliedzot šai iestādei uzsākt vai turpināt šīs citas dalībvalsts tiesās tiesvedību par šajā dalībvalstī dzīvojošo bērnu adopciju.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 95 Attiecībā uz pamatlīdētās pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu III nodaļas vispārīgie noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja tiek apgalvots, ka bērni ir tikuši nelikumīgi aizvesti, dalībvalsts, kurā šiem bērniem bija pastāvīgā dzīvesvieta, tiesas nolēmums, ar kuru ir piespriesta minēto bērnu atpakaļatdošana un kas ir saistīts ar iepriekš pieņemtu lēmuma par vecāku atbildību, var tikt atzīts par izpildāmu uzņēmējā dalībvalstī saskaņā ar vispārīgajiem noteikumiem.**
- 2) **Regulas Nr. 2201/2003 33. panta 1. punkts, lasot to Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā kā pamatlīdētā aplūkotā tas liedz izpildīt dalībvalsts tiesas, kura ir izdevusi rīkojumu par aizbildnību un bērnu atpakaļatdošanu, nolēmumu, kurš ir atzīts par izpildāmu dalībvalstī, kurai izteikts lūgums,**

pirms attiecīgajiem vecākiem tiek paziņots par šī nolēmuma izpildāmību. Regulas Nr. 2201/2003 33. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesa, kurā iesniegta pārsūdzība, nevar pagarināt šajā normā paredzēto pārsūdzības termiņu.

- 3) Regula Nr. 2201/2003 ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā, kāda ir pamatlietā, tā neliedz dalībvalsts tiesai rīkojuma veidā noteikt aizsardzības pasākumus pret citas dalībvalsts publisku iestādi, aizliedzot šai iestādei uzsākt vai turpināt šīs citas dalībvalsts tiesās tiesvedību par šajā dalībvalstī dzīvojošo bērnu adopciju.

[Paraksti]